

Ha egy béka forró vízbe esik, egyből kiugrik, de a lassan forrósodó vízben megfő. A székesfehérvári Simonyi Gyula egyik kedvenc példáját idéztem az emberiségről, amely a népességrobbanással a vesztébe rohan. A lopakodó katasztrófára Magyarországon az ökológus-közgazdász figyelmeztet a legkövetkezetesebben.

– A BOCS Alapítvány élén ön már negyedik évtizede küzd azért, hogy az emberiség megtanuljon „családtervezni”. Miért tartja ezt ennyire fontosnak?

– Az emberré válás során ma ez a leg-sűrűbb ugrás. Ha továbbra is évente százmilliónyi gyermek fogan a párok akaratára ellenére, akkor a további népességrobbanás teljesen szétrombolná életünk alapját, a Föld eltartó képességét, ami soha nem látott nyomorhoz, erőszakhoz, pusztuláshoz vezetne.

– Ön is feltételes módot használ, hiszen, tudjuk, az emberiség szaporodásának üteme már csökken.

– Ez igaz, de a kisebb termékenységi ráta ma a történelem legnagyobb létszámú fiatal nemzedékére vonatkozik, így az évi 80 milliós növekedéssel már 2025-re 8 milliárdnyian lehetünk. A népesedés fékútja ma már fél évszázadnyi. Kínában több mint negyven éve, jóval az egykepolitika bevezetése előtt zuhanni kezdett a termékenység, mégis további két évtizedbe telik, mire megáll a népesség növekedése.

– Végül is, nem tudna a Föld eltartani még néhány milliárd embert?

– Az attól függ, hogyan szeretnénk élni. Amerikai átlagszinten csupán másfél milliárd embert, a legszegényebb és legsúfoltabb bangladesi szinten akár húsz milliárdot is eltarthat a Föld. Gondolom, erre egyikünk sem vágyik.

– És ha a ma élő összes ember átlagát számoljuk?

– A tényleges, országonként különböző fogyasztáshoz minden ma élő embernek 2,7 globális hektárra volna szüksége, ám csupán 1,78 hektár áll rendelkezésre. A Föld már most is másfélszeresen túl van terhelve. A jövőnket éljük fel.

– A megoldás az volna, hogy kevesebben éljünk a Földön?

– A megoldás a nemzőképesség humanizálása. Ez a legsűrűbb lépés. A BOCS mottója: „Képzeld el egy világot, ahol csakis szerelmes és felkészült párok nemzenek gyermeket, felelős döntéssel!” Minden lánynak, nőnek legyen joga, tudása, eszköze a nem kívánt fogadások megelőzésére.

– Ez főleg a szegény országokra vonatkozik?

– Az egész emberiségnek jó hír, hogy a fogamzásgátlás ingyenessé válik az USA-ban. A balesetfogadások nagy száma miatt ugyanis erősen nő az amerikai népesség, és ez nagyobb terhet rak a Földre, mint India és Kína együttes évenkénti szaporodása. De az is téveszme, hogy a szegény milliárdok nem is jelentenek akkora gondot, hiszen alig fogyasztanak. India, sőt már néhány afrikai ország is duplán túlterheli a területét. Ráadásul a szegények igyekeznek kitörni a helyzetükből, ökolábnomuk nő, a leggyorsabban Kínában.

– Ez nyilvánvalóan tovább súlyosbítja az ökológiai katasztrófát. Mit tehet egy alapítvány?

– Indiában évtizedek óta támogatjuk lányok iskoláztatását, hiszen a tanult nőknek jóval kevesebb gyermekük születik. De az itthoni képzéseink még fontosabbak. Ezáltal fel tudjuk ismerni saját érdekeinket az egyre változó világban, ahol erősödik a verseny a szűkülő erőforrásokért.

– Egy alapítvány azonban nem tud csodát tenni.

– Ezért is hívjuk fel folyamatosan a döntéshozók figyelmét a kézenfekvő megoldásra. A 34 leggazdagabb országot – köztük hazánkat – tömörítő OECD tavaly 148 milliárd dollárt költött a szegény országok segélyezésére. Ám ennek mindössze 0,4 százaléka ment családtervezésre. Pedig messze

ez volna a leghatékonyabb segélyezési forma. Nem a pénz hiányzik, csupán humanitárius és emberi jogi kötelezettségeink és egyben legsürgetőbb érdekeink felismerése. Ebben a szerencsés esetben az önzés és az önzetlenség ugyanazt diktálja.

– *Végül is mi vezetett a népességrobbanáshoz?*

– A hihetetlen mértékű és hirtelen energiabőség. A körülbelül négyszáz millió év alatt a föld alá került szén, olajat, földgázt az ember bő két évszázad alatt a felszínre hozza, felhasználja, szén-dioxidként kétmilliószoros sebességgel visszarobbantja a légkörbe.

– *Innen is a mai környezeti problémánk java része?*

– Pontosan. Az energiabőség csodálatos változást hozott, de egyben népességrobbanást is, mert a szaporodást erőtető ideológiák sok évszázados agyomosása miatt nagyon lassan ismerjük fel a Teremtő szándékait, és le vagyunk maradva a fogamzásgátlás megtanulásában. Elkészítettük a magyar feliratozását David Attenborough legutóbbi filmjének, amelyben felhívja a figyelmet a lopakodó népességrobbanásra. Ma már több ember éhezik, mint amennyi Kossuth születésekor öcszesen élt a világon. Ráadásul vége az olcsóságnak, már nem sokáig fog egyetlen kalória élelmiszer előállításához akár 16–17 kalóriányi energia is a rendelkezésünkre állni, mint manapság.

– *Miként kell elképzelnünk a túlszaporodás gyakorlati következményeit?*

– Erősödő környezeti katasztrófák, megbolonduló klíma, vízhiány, mérgek és szennyezés mindenütt, növekvő élelmiszerárak, munkanélküliség, konfliktusok, menekültáradatok, járványok, működésképtelen államok.

– *Ennek a folyamatnak már ma is részesei vagyunk. Vannak azért kedvező példák is?*

– Egyre többfelé lépnek túl a tabukon. Thaiföldön és Iránban oktatással és esz-közök ingyenességével megfékeztek a népességrobbanást. Jó útra lépett Ruanda is, de a tanulópenz szörnyű volt: a túlnépesedett országban 1994-ben százezrek irtották ki egymást.

– *Mi közünk van nekünk ehhez, magyaroknak? Hiszen nálunk, jó néhány más fejlett államhoz hasonlóan, fogy a népesség.*

– Magyarország most egyharmaddal túlterheli a területét, tehát vagy kevesebbet kell lennünk, vagy kevesebbet kell fogyasztanunk, vagy segítenünk kell a fogamzásgátlás lehetőségét szerte a világban. Ha csak azt a néhány tízmilliárd forintot, amit az ENSZ és az Európai Unió elvárásai szerint évente a szegény országok segítésére költünk, erre fordítanak, hatékonyan csökkenthetnénk a Földre nehezedő túlterhelést.

– *Ez logikailag belátható, ám Magyarországon egyelőre mégsem érezzük a bőrvénkőn azt, hogy a világ túlnépesedett.*

– De érezzük, csak nem látjuk meg az összefüggést. Aggódunk a munkahelyeinkért, hiszen a világcégek a magyarországi vállalkozásokat feltörekvő országokba telepítik át. Miért? Mert ott olcsóbb a munkaerő, mert óriási túlkínálat van belőle. Ráadásul a képzettségi előnyünk is egyre fogy: negyven éve az emberiségnek még csak egyharmada volt érettségizett és diplomás, ma már a kétharmada.

– *Azt akarja ezzel mondani, hogy a munkahelyeinket egyebek mellett az afrikai, ázsiai fogamzásgátlás támogatásával tudjuk megmenteni?*

– Pontosan. A BOCs távoli képzési programjaival és – leegyszerűsítve – az oda küldött övszerekkel az itteni munkahelyeinket védjük, és természetesen a klímánkat, biztonságunkat, egészségünket is.

– *Őn szerint felismeri az emberiség a saját érdekét és a megoldást?*

– 1994-ben a kairói népesedési világkonferencián terjedt el egy felirat: Minek ezeknek fogamzásgátlás, amikor itt vagyunk mi? Aláírás: Az apokalipszis lovasai. Ezek az éhínség, a járvány és a háború. Az emberi népesség mindenképpen tetőzik, majd csökkenni kezd. Csak az a kérdés, hogy a csökkenésből mennyit tudunk a párok által nem kívánt fogadások megelőzésével elérni, és mennyi kaszálnivalót hagyunk ezeknek a halálos szörnyeknek. Meg az, hogy a „népesség-cunami” visszavonulása után mennyire marad élhető a Föld. **Hardi Péter**